

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad d.d. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 44

NUMMER 12

MAAND december 2015

Prijs per los nummer: € 4
Jaarabonnement 2015: € 15
(te storten op rekening
BE81 3800 0966 6224)

IN DIT NUMMER

Blz. 238: **R. JANSOONE**: Het dagelijks leven in Oostende tijdens de bezetting (1940/44) (23)
(deel 2).

Blz. 247: **E. MASSCHALCK**: Oostende 16 mei 1804.

Blz. 248: **E. SMISSAERT**: Met de fiets doorheen het Oostende van aanvang der zestiger jaren.

Blz. 256: Plateveiling.

Blz. 258: Lidgeld 2016.

FOTO OP DE OMSLAG

De gekende dancing VALENTINO, die haar deuren sloot in 1960. Thans staat daar het appartementsgebouw Capri.

KONINKLIJKE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : IBAN: BE81 3800 0966 6224
BIC: BBRUBEBB

Website: www.deplate.be

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Het Bestuur

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78 bus 19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: de.plate@telenet.be

Penningmeester:

Fernand MUS, Salvialaan 5, 8400 Oostende, tel. 059501895.

E-mail: ferre.mus@skynet.be

Erebestuurslid:

Gilbert VERMEERSCH, Blauwkasteelstraat 98 bus 2, 8400 Oostende.

Bestuursleden:

Dirk ANGILLIS, Elisabethlaan 439, 8400 Oostende.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21 bus 10, 8400 Oostende.

Jean HUYS, Groenendijkstraat 185, 8450 Bredene.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4 bus 9, 8400 Oostende.

Johan VAN ROOSE, Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8481 Ichtegem.

Eddy MASSCHALCK: Prinses Clementinaplein 66 bus 4, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT: Hendrik Serruyslaan 4 bus 9, 8400 Oostende.

DECEMBER – ACTIVITEIT

In de conferentiezaal van het centrum voor Familiekunde Vlaanderen Regio Oostende, Dr. Louis Colensstraat 6, Oostende.

donderdag 17 december om 14.30 u en 20.00 u

FILMNAMIDDAG EN – AVOND

Traditioneel sluiten we het jaarprogramma af met de projectie op groot scherm van oude en minder oude kortfilms die Oostende en de kust als onderwerp hebben.

Op het programma o.a. :

- **Een fragment uit een Duitse TV reportage** van 30 jaar geleden waar heel wat Oostendenaars in voorkomen.
- **Ensor “vreemd maar van alle tijden”.**
Een productie van Oostendse amateurgineasten.
- **De brandweer van Oostende.**
- **Vergane Cultuur over de teloorgang van de hangmosselkweek.**
een film van Jef Demarcke.
- **100 jaar staketsel.**
een film van Jean Pierre Devolder.
- **Raid on Zeebrugge “1918”.**
- **Digitaal verhaal van Lili.**
film van het Minderhedenforum Oostende.

Een filmprogramma om niet te missen.

Er zijn 2 vertoningen, één in de namiddag om 14.30 u en een avondvertoning om. 20.00 u

OPGELET : WEGENS DE EINDEJAARPERIODE VINDEN DEZE FILMVERTONINGEN PLAATS OP DE DERDE DONDERDAG VAN DECEMBER EN NIET OP DE LAATSTE ZOALS GEWOONLIJK.

Het dagelijks leven in Oostende tijdens de bezetting (1940/44) (23) (deel 2)

door Roger JANSOONE

“Secours d’hiver = Secours d’Hitler !”

Maar onvermijdelijk, wanneer in oorlogstijd alles propagandistisch toegespitst wordt op primaire zwart/wit-tegenstellingen, ontsnapte ook Winterhulp-België niet aan verdachtmakingen, vooral in de sluikpers, meer bepaald die van communistische strekking (O.F./F.I.), waar het niet lekker in de maag lag dat Winterhulp (hoe kon het ook anders?) opvallend gedomineerd werd door personaliteiten en organisaties van *christelijke* strekking. Kenschetsend voor de verzetsbeweging in België (en meteen ook voor de sluikpers) was die disparate spreiding over een brede waaier van extreemlinks tot zelfs extreemrechts, zoals de groep “Athos” van *Réseau Zéro*, later (in 1950) verantwoordelijk voor de moord op Julien Lahaut. Uiteraard voorspelde zo’n spanningsveld niet veel goeds voor de politieke toestand na de bevrijding! In tegenstelling tot Frankrijk, waar niet alleen extreemrechts doch veelal ook rechts hopeloos verstrikt raakte in de collaboratie, waardoor communisten (tot in Parijs!) het verzet vrijwel volledig in handen kregen, voor generaal de Gaulle in Londen een bestendige kommer, met noodgedwongen - via zijn legendarische vertrouweling Jean Moulin - een pragmatische en ook moeizame *cohabitation*, ... die Roosevelt en Churchill uiteraard niet veel vertrouwen inboezemde!

Doch in België draaide aanvankelijk eigenlijk alles rond de sleutelfiguur van koning Leopold III, of, beter gezegd, rond de houding *van Hitler* tegenover de koning én zijn politiek wel zeer belangrijke achterban van actieve “Leopoldisten” (zelfs in Londen goed vertegenwoordigd, met o.a. Minister De Vleeschauwer en een groep gevluchte Belgische officieren, en met in België - achter de schermen - ook nog de invloedrijke banken en holdings). Ja, indien die eigenzinnige en op almacht beluste Hitler bij de ontmoeting in Berchtesgaden zich wat “soepeler” en met een beetje “begrip” had opgesteld tegenover de koning en zijn “rechtmatige verzuchtingen” ... Maar door zijn botte weigering, met als gevolg het uitschakelen van de koning, verdween *in het centrum* het enige mogelijk bindteken tussen links en rechts en vanzelfsprekend des te meer tussen extreemlinks en extreemrechts, die nu elk hun *eigen weg* zouden gaan, links en extreemlinks via het door communisten gedomineerde O.F./F.I., en extreemrechts deels anti-nazi (de “Leopoldisten”) en deels pro-nazi (vooral via REX). En daardoor ontstond hier het uniek feit dat toen tijdens de oorlog tevens een extreemrechtse verzetsgroep (een overigens wijd vertakt netwerk!) daadwerkelijk strijd leverde *tegen* Duitsers en collaborateurs, om daarna in de Koude Oorlog al dadelijk een fanatieke ondergrondse anticommunistische beweging te vormen, met allerlei vertakkingen “in diverse kringen”, waardoor o.a. de moord op Lahaut nooit werd opgehelderd (... tenzij nu door jarenlang spuurwerk *van historici* !). Bizar België !

Alzo ontstond tijdens de bezetting de leuze “Secours d’hiver = Secours d’Hitler !”, kwaadwillig en erg leugenachtig ... maar toch niet zonder negatieve gevolgen, vooral omdat dit ten slotte ook via de BBC werd verspreid, waardoor de Belgische regering in Londen zich aarzelend en zelfs weigerachtig begon op te stellen. Vanzelfsprekend had dit enige financiële gevolgen, zeer nadelig voor een organisatie die volledig afhankelijk was van “milde schenkers” ... en deels ook van “faciliteiten” via het buitenland. Achteraf is wel gebleken dat de Thesaurie van het Ministerie van Financiën “discreet” heeft moeten “tussenbeide komen”, wat echter niet kon zonder formeel akkoord van het College van Secretarissen-generaal, waarin intussen ook al enkele VNV-ers waren opgenomen. Ja, zoals gezegd, koken kost geld ! En “pecunia non olet” !

Die verdachtmakingen waren een geschikte “springplank” voor aantijgingen na de bevrijding, en niet alleen tegen zij die behoorden tot het “Vlaams Kruis”. In die sfeer van toen had je niet veel nodig om van wat dan ook te worden “verdacht”! De “hoge beschermers” hadden - nogal

begrijpelijk - ook niet veel zin meer om hun nek uit te steken voor hun geesteskind, enkele dappere uitzonderingen niet te na gesproken. Ook koningin Elisabeth (waarover verder meer) zag zich ertoe verplicht zich “gedeisd” te houden, terwijl haar zoon koning Leopold III zich nog in SS-gevangenschap bevond en vervolgens in ballingschap in Zwitserland, zelf ook al belast en beladen met “verdachtmakingen”, een voorbode van de koningskwestie die in 1950 het land in rep en roer zou zetten. Kardinaal Van Roey en het episcopaat verkeerden zo ongeveer in het zelfde geval : in die naoorlogse opgehitste sfeer was het niet erg raadzaam “zijn stem te verheffen”, ook al zijn sommige priesters (zoals in Oostende de rechtlijnige pastoor De Meester) hiervoor niet teruggeschrokken. Maar repressie en epuratie hebben *uiteindelijk* in de rangen van Winterhulp weinig of geen slachtoffers gemaakt (althans toch niet strafrechtelijk), heel eenvoudig omdat geen bewijzen van daadwerkelijke collaboratie konden aangevoerd worden, doch, integendeel, aan de organisatie en zijn vele onbaatzuchtige medewerkers en milde schenkers veeleer een vorm van nationale erkentelijkheid had moeten worden toegekend ! Maar ja, ondank is 's werelds loon ... (en dat wist men reeds sedert en na W.O.1).

Als een teken van tegenspraak publiceerde “De Gazet van Antwerpen” op 16 december 1944 (dus nauwelijks drie maanden na de bevrijding) volgend veelzeggend bericht : “De h. Ronsse, Minister van Binnenlandse Zaken, maakte donderdagavond langs de radio bekend dat de Regering het afgeschafte Winterhulpwerk terug in voege heeft gebracht. Alhoewel dit bericht ophefmakend is, en ongetwijfeld verwondering zal baren, kunnen we met recht en reden de herinvoering van Winterhulp, die naar alle waarschijnlijkheid zal herdoopt worden, verheugenswaardig heten. Inderdaad, duizenden behoeftigen die door de afschaffing van Winterhulp van alle hulp verstoken bleven, zullen nu weer in de mate van het mogelijke geholpen worden. De bekendmaking van de h. Ronsse is, op de keper beschouwd, een schuldbekenenis der Regering, die zich tijdens de moerlemeie dagen der bevrijding heeft laten beïnvloeden door de opgezweepte openbare opinie die al wat onder de bezetting werd opgericht, als Duits bestempelde. Het vervult ons met vreugde dat het de Regering niet aan moed ontbreekt en haar fouten durft erkennen. Een in eer herstelde Winterhulp, gezuiverd van de verdachte elementen, zal terug de schrijnende wonden van ontelbare stakkerds lenigen”. Dit ter illustratie van het feit dat de uit Londen teruggekeerde regering zich geplaatst zag tegenover een echt dilemma : ofwel Winterhulp definitief afschaffen, ofwel - bij ontstentenis van enig bruikbaar alternatief - de instelling (eventueel onder een andere naam en vorm) voorlopig opnieuw in werking stellen. Dit dilemma zou overigens nog lang nawerken, zoals hierna ook nog zal aangetoond worden.

In de bekende en geliefde liederencyclus “Die Winterreise” van Franz Schubert staat in het lied “Der Leiermann”: “... und mit starren Fingern dreht er was er kann”. Inderdaad, tijdens die aanslepende “winterreis” bespeelde Winterhulp - spijs bar winterweer - voortdurend zijn draaiorgel, waaruit voor die tijd toch wel opwekkende deuntjes te voorschijn kwamen, ook al was het soms “met verstarde vingers”, maar “hij deed wat hij kon”. Is er een mooier eerbetoon dan dit mogelijk ?

Winterhulp verdween als organisatie maar de samenstellende organisaties en verenigingen bleven voortbestaan en hernamen hun vooroorlogse werking en zelfstandigheid. Het doek was gevallen over een andere episode en aspect van de geschiedenis van het dagelijks leven tijdens de bezetting. Eerherstel en erkentelijkheid zijn uitgebleven, mede door het hardnekkig “veto” omtrent eventuele amnestie (die trouwens, in het geval van Winterhulp, zelfs niet eens aan de orde was). Dit land blijft in elk geval een zeer moeilijke nalatenschap achter zich aan slepen ! *Vita brevis, ars longa ...*

Winterhulp in Oostende

In Oostende kon de plaatselijke afdeling van Winterhulp grotendeels terugvallen op de ervaring en de verworvenheden van al het gelijkaardige dat tijdens de *vorige* bezetting vrij succesvol was

ondernomen ten bate van de lokale noodlijdende bevolking (voor meer details hierover, zie mijn in “De Plate” gepubliceerde studie over de voedselvoorziening in Oostende tijdens W.O.1). Dit is een *belangrijke* vaststelling, want een dergelijke werking - en dat wordt vaak onderschat - vergt nogal wat specifieke “know how” en valt dus niet zo maar uit de lucht. Je doet immers niet “zo maar” aan liefdadigheid en hulpverlening! Ook is het zo, dat “de helden van toen” (ofschoon nooit als dusdanig erkend en eigenlijk al vergeten) zo kort na het vorig “Duits bezoek” veelal nog in leven waren en, al was het maar als “*éminence grise*”, nog nuttige raad en bijstand konden verlenen. Al bij al dus een gunstige en veelbelovende “voedingsbodem” voor het opstarten van een plaatselijk initiatief.

Voorzitter van “Winterhulp, Afdeling Oostende”, was de h. A. VANDE MALE, bijgestaan door Dr. VAN DEN DRIESSCHE, “hoofd der spijshuizen”, en de h. D. UREEL, “belast met de hulp aan geteisterden”, evenals de h. J. DEVRIENDT, “bestuurder van de volkskeuken”. Er waren verschillende “spijshuizen”, waarvan de belangrijkste gelegen was in “Tehuis Leopold III”, Christinastraat 26. In de volkskeuken werd dagelijks ongeveer duizend liter soep, 700 maaltijden en 300 porties stampot bereid, een hele onderneming! Het was geen “haute cuisine” maar wel gezonde kost naar ieders smaak.

Winterhulp vond in Oostende al vlug een positieve weerklank bij de bevolking, die de werking van “het Komiteit” tijdens W.O.1 nog vrij vers in het geheugen had, en die dan ook niet ging zeveren over “what’s in a name?”. Omdat hier vooral het Geheim Leger actief was en in mindere mate het (links) Onafhankelijkheidsfront, zijn er vrijwel nooit verdachtmakingen verspreid tegen Winterhulp, ook al raakten sluikblaadjes van het O.F. af en toe tot in Oostende. Opmerkelijk is dat Louis Major (toen ondergedoken in of rond Antwerpen) in zijn wijd verspreide en “gezaghebbende” sluikkrant nooit Winterhulp heeft aangevallen. Voor vooraanstaanden - van welke strekking ook - was er dus *geen enkel bezwaar* om toe te treden tot de inrichtende overheid en/of het bestuur van de Oostendse afdeling. Alles speelde zich moeiteloos en spontaan af in een sfeer en een (nog jonge) traditie van burgerzin en verantwoordelijkheidszin *in crisistijd*, waaraan nu *terug* werd aangeknoopt, ook al wist en besepte men dat je daarvoor *achteraf* niet veel op dank of erkentelijkheid moest rekenen !

Het is verheugend dat in Oostende reeds sedert de “belle époque” een dergelijke mentaliteit en goede geest zich gestadig en onwrikbaar heeft ontwikkeld, ondanks het feit dat van *officiële* zijde hiervoor nooit veel waardering werd opgebracht (tenzij het ergens in een politiek kraam paste). Oostende is en blijft een *duale* samenleving, met enerzijds “une Ostende profonde” waarin zich “in de diepte” op allerlei vlakken vaak interessante en boeiende evoluties afspelen, ... en anderzijds het officiële Oostende, al sedert het Piers tijdperk continu aangevreten door een paternalistische “top-down”-mentaliteit (met kruisbestuiving tussen overheid en privé sector), die feitelijk haaks staat op wat een echt stedelijk participatief beleid zou moeten zijn. Wel is er nu een begin van “bottom-up” benadering met zelfs een aanzet tot externe communicatie. Tegen die erg dubbelzinnige houding moeten protest- en actiegroepen en andere “wakkere burgers” bestendig de alarmklok luiden opdat nog een of ander erfgoed (materieel of immaterieel) zou bewaard blijven ! De stadskrant “De Stoeten Ostendenaore” is al lang verdwenen ... maar is “spiritueel” eigenlijk nooit weggeweest! Of zoals Sylvie Vartan in 1966 ooit klaaglijk zong : “Il y a *deux filles en moi*, celle qui chante la joie, *et celle qui pleure tout bas*. Pour les deux j’ai de la peine, mais *leur amour est le même*”. Poëtisch en lyrisch gesteld, maar toch erg duidelijk en herkenbaar, nietwaar ? *Il y a deux filles en moi ...*

De Oostendse afdeling van Winterhulp heeft zich toen reeds vanaf 1940 al vlug toegespitst op “kinderwelzijn”, vooral via de scholen, dus ten bate van opgroeiende kinderen. Zoals eerder vermeld, was de (weezinwekkende!) lepel levertraan op school ,hiervan een belangrijk “ingrediënt”. Ook de bedeling van extra-steenkool in de gure wintermaanden werd door de

bevolking zeer gewaardeerd. Door “sociale assistenten avant la lettre” werden schrijvende sociale gevallen opgespoord waar hulp en bijstand dringend nodig waren. Maar om hiervan nu nog de lokale geschiedenis te gaan schrijven, is het intussen te laat geworden, want de laatste ooggetuigen zijn allengs verdwenen, zelfs al ging het oorspronkelijk om een vrij groot aantal medewerkers en betrokkenen. Vandaar dan ook moet dit laattijdig relaas hier dan noodgedwongen beperkt worden tot deze zeer summiere vermeldingen. Overigens ging het nadien voor buitenstaanders slechts om “les choses de la vie”, weinig of niet spectaculair en niet zo direct iets dat tot de verbeelding spreekt ... maar toen voor de belanghebbenden toch wel belangrijk en soms zelfs van vitaal belang. Een Duitse auteur omschreef dit treffend als volgt : “Sogar grandioses Scheitern wird gern beschrieben, aber die krauchende Existenz hat naturgemäss wenig Anhänger!” (zelfs een grandioze mislukking wordt graag beschreven, maar het kruipend voortbestaan vindt van nature weinig bijval). Doch al wie eventueel hierover nog wat meer weet te vertellen of enig beeldmateriaal bezit, mag zich steeds aanmelden bij de auteur of bij het bestuur van “De Plate”. En “op de valreep” is hier tot op heden - soms vanuit een onverwachte hoek - reeds een en ander toch nog opgedoken in verband met andere thema’s, met nadien telkens een uitvoerige “naklank” in “De Plate”. Ja, waarom dan ook hier niet ? Wie weet ?

Een koningin op bezoek in een bezet Oostende

Koningin Elisabeth was de “opperste beschermvrouw” van Winterhulp-België, en zij liet dat ook zeer duidelijk en daadwerkelijk blijken! Zo ging zij regelmatig op bezoek bij lokale afdelingen om zich ter plaatse te vergewissen over de reële noden en de manier waarop hieraan werd tegemoet gekomen (in tegenstelling tot haar “krijgsgevangen” zoon, beschikte zij wel over een grote bewegingsvrijheid, zij het onder discrete Duitse bewaking). Dit was telkens een echt *werkbezoek*, zonder protocol en zonder veel franje, hoezeer de plaatselijke dignitarissen zich soms ook poogden uit te sloven in een tijd toen men nog plat op zijn buik lag voor al wat “koninklijk” was. Zij trok hiervoor dan ook telkens een volledige dag uit, met een programma dat dikwijls nogal overladen was. ’s Avonds keerde zij dan, na een lange en goed gevulde dag, moe en tevreden huiswaarts (of kasteelwaarts), met vermoedelijk reeds een ander werkbezoek in het achterhoofd. Op te merken valt dat haar pogingen om ook via Winterhulp hulp te bieden aan in materiële nood verkerende joden, steeds botste op tegenstand van de *Militärverwaltung* (die zelf ook “geschaduwde” werd door de Gestapo). Wat zij zelf allemaal deed, was dus niet ongevaarlijk, doch het kon haar blijkbaar niet deren en onverstoortbaar zette zij haar activiteiten voort, misschien erop rekenend dat niet alleen haar hoge rang en stand maar ook haar afkomst (als Beierse prinses von Wittelsbach) haar enigszins beveiligde voor “ondoordachte” interventies vanwege de Duitsers. In ieder geval werd zij tijdens de bezetting nooit verontrust, ofschoon zij meermaals discreet is tussengekomen voor in het nauw gedreven landgenoten (joden, verzetslieden, arrestanten, gijzelaars, e.d.), wat uiteraard bij de Duitsers (en vooral bij de Gestapo) niet steeds in goed aarde viel ! In “Der Untergang” stelt historicus Joachim Fest : “De grenzeloze wil tot *destructie* was de *eigenlijke* waarheid over Hitler en zijn volgelingen”. Over die vernietigingsdrang zal zij zich allicht geen begoochelingen hebben gemaakt, maar “trotzdem” heeft zij nooit echt willen berusten in deze mensonterende gang van zaken. En dat kolossaal spoor van dood en vernieling trok Hitler uiteindelijk tot in Berlijn ... en tot in zich zelf ! Maar zij zelf trok een totaal ander spoor !

In 1942 (op zondag 2 augustus) werd ook Oostende vereerd door dit hoog bezoek, des te meer in het oog springend omdat Oostende - nochtans normaliter gewoon aan veel hoog bezoek - nu in oorlogstijd, en bovendien in het “Sperrgebiet”, voor al wat koninklijk was uiteraard evengoed op een andere planeet had kunnen thuishoren! Van dit uitzonderlijk bezoek is bij “De Plate” een omstandig verslag bewaard gebleven. Het is hier niet de bedoeling om, binnen het beknopt bestek van een vervolgserie, hierover speciaal in het lang en het breed uit te weiden. Laten wij enkel stellen, dat dit “werkbezoek” in Oostende toen een diepe indruk heeft nagelaten, vooral eigenlijk ook omdat de bezettende overheid blijkbaar ermede had ingestemd dat, in volle oorlogstijd en dan

nog in een afgesloten oorlogszone, een koningin - intussen behorend tot een opzijgeschoven instituut - quasi officieel en met een grote bewegingsvrijheid een bezoek kwam brengen aan een bezette stad. Ofschoon “incognito” (?), was zij bij dit bezoek aan Oostende toch vergezeld van Nationale Voorzitter Winterhulp P. Heymans, Voorzitter Winterhulp - West-Vlaanderen Prof. Dr Sebrechts en Directeur-Generaal Winterhulp J. Ceuterick. Voor Oostende toen alleszins een memorabele dag !

Zij was weliswaar meertalig (een “must” in de opvoeding van koningskinderen) doch heeft na haar huwelijk het Nederlands nooit onder de knie gekregen (overigens destijds in de koninklijke familie zeker niet uitzonderlijk, zelfs bij “autochtonen”!). Het taaltje dat moest doorgaan voor “Nederlands” was bij haar een mengelmoes van (vooral) Duits en Nederlands, en dat was dan - zeer tot haar spijt - wel een handicap bij haar contacten met de gewone man en vrouw in Vlaanderen. Toen zij in 1964 de IBIS-jongens uitnodigde voor een Kerstfeestje op haar kasteel Stuyvenberg, werd zij door een IBIS gelegenheidskoortje vergast op enkele kerstliedjes. De glunderende directeur en dirigent Robert Coelus werd door haar hartelijk gefeliciteerd met als aanspreektitel “Herr Kapellmeister”. Het mocht dan in het Duits zijn, maar welke Oostendenaar werd ooit op die manier aangesproken?

Besluit

Spijts alles is Winterhulp-België *uiteindelijk* de geschiedenis ingegaan zonder ook maar enig stigma van collaboratie of zelfs maar “inschikkelijkheid” tegenover de bezetter, in oorlogstijd ongetwijfeld een niet geringe prestatie! Het tegendeel zou alleszins een groot onrecht geweest zijn, niet in het minst ook ten aanzien van de talloze onbaatzuchtige medewerkers en donors. Dat tot dusver een vorm van “nationale erkentelijkheid” is uitgebleven (en voorzeker ook zal uitblijven) is in die typische Belgische context eigenlijk geen erg, omdat niemand in dit land hieraan nog zwaar tilt of zich over dergelijke kwesties nog wil opwinden, ... tenzij sporadisch wel eens vrij uitbundig in het Parlement (evenals in bepaalde media), maar dan duidelijk omwille van louter partijpolitieke redenen. Recente geschiedenis is en blijft bij ons een onafgewerkt verleden, of, beter gezegd, een “onverwerkt” verleden. *So let it be, ... and who cares ?* En intussen draait de wereld toch maar verder.

Van groter belang is het kapitale feit dat wij *ook vandaag* nog **lessen** kunnen trekken uit de werking van Winterhulp, ten gronde een noodzakelijke *complementaire* werking ten aanzien van de NLVC en de Ministeries van Landbouw, Sociale Voorzorg en Volksgezondheid. Als civiele crisis manager “Food & Shelter” bij de NATO/CECC heb ik mij destijds hierdoor laten inspireren om *toen reeds* in het crisisbeleid tevens het accent te laten leggen op veelal verwaarloosde “randverschijnselen” , zoals het goed doordacht opvangen van bejaarden, zieken, gehandicapten, baby’s, opgroeiende kinderen, zwangere vrouwen ... en helaas ook aangepaste psychische slachtofferhulp voor verkrachte vrouwen, vooral na de uitwassen in ex-Joegoslavië, met vrouwen van wie bovendien man en zoon (of zonen) waren vermoord (zoals in Srebrenica), een ultieme waanzin die niet alleen nabestaanden maar ook hulpverleners nooit meer loslaat! Zelfs in onherbergzame gebieden en in moeilijke klimatologische omstandigheden was civiele NATO hulpverlening snel ter plaatse (vanzelfsprekend met militaire begeleiding en logistieke omkadering), veelal nog vooraleer andere gespecialiseerde hulpverleners, meer bepaald het Internationale Rode Kruis, het UNO Commissariaat voor de Vluchtelingen of NGO’s, eerste hulp konden komen bieden. Nood dwingt wet, en dan moet je wel oog hebben *voor het geheel*, incl. bepaalde “randverschijnselen” , *ook* wanneer die normaliter onder de bevoegdheid van *andere* organismen vallen. Want wie zal je daarvoor terugfluiten ? Het gaat telkens om heel wat meer dan enkel het massaal, snel en deskundig aanvoeren of droppen van “food & shelter”, want het gaat tenslotte *om mensen*, zonder enig onderscheid, en met *apart* ook de nodige aandacht voor de zwakkeren, en dat doorgaans in een *spoedeisende* en zeer moeilijke situatie.

En dat is bij uitstek de les die wij *ook nu nog* kunnen trekken uit de werking van Winterhulp. Want *ook toen* was de toestand ongeveer gelijkaardig : de NLVC e.a. wisten weliswaar (gelukkig maar!) het plaatje grotendeels in te vullen, maar “aan de rand” waren er niettemin vaak schrijnende situaties die eveneens schreeuwden om hulp en bijstand, maar dan wel op een aangepaste en doeltreffende manier. In Oostende, wanneer men plots en dringend bijstand nodig had, zei men nog jaren na de oorlog : “Ja, je peinst toch zeker nie dat ‘k zou moeten gaan naar Winterhulp ?” . Men zei het al schertsend ... “maar al lachend zegt een zot de waarheid”.

En “pour la petite histoire” : Officieel zal dit allicht nooit worden toegegeven, maar - zo kort na de oorlog - tijdens de Korea-crisis in 1950 (en zeer concreet het begin van de Koude Oorlog), kon men voor het toen *dringend* tot stand brengen van een nieuw en doeltreffend veiligheidssysteem, zich *logischerwijze* en louter *pragmatisch* enkel laten inspireren door het *enige model* dat recent zijn sporen reeds verdiend had, en dat was - hoe kon het toen ook anders ? - die verketterde NLVC en Winterhulp ! Het toen *dringend* opgericht *horizontaal* netwerk van specifieke departementale diensten voor civiele preventie en defensie, met als leidend en overkoepelend orgaan een Nationale Veiligheidsraad bij de Diensten van de Eerste Minister, was hiervan kennelijk “pour copie conforme”.

Logischerwijze en onvermijdelijk kwamen in dit netwerk weerom “acteurs” opduiken uit een nog zeer *recent verleden*, ... doch voorzeker niet om die reden maar heel eenvoudig omwille van hun onbetwistbare expertise, kennis en ervaring. Opnieuw dus (spijs repressie en epuratie) veelal *dezelfde* personen,... maar nu met een ander “petje” op! Ook al moest je hen soms zoeken achter tralies of in een of ander verdomhoekje ! Want het was andermaal oorlog, zij het nu wel een “Koude Oorlog”, en “à la guerre comme à la guerre ...”. De homogene CVP-regering die toen (eenmalig en uitzonderlijk) is aangetreden in de nasleep van de koningskwesie, heeft dan ongetwijfeld een en ander mede mogelijk gemaakt omdat geschorste ambtenaren (van de Ministeries van Landbouw en Economische Zaken) terug in dienst mochten komen. Trouwens, wat hadden zij eigenlijk misdaan?? Minister Pholien had het over “Une justice de rois nègres”. Overigens had die CVP-regering (of welke regering dan ook) in de gegeven omstandigheden toen geen enkel alternatief. Vanuit de oppositie werd hiertegen scherp gereageerd (“ze gaan de zwarten weer opvissen!!”), maar de Russische dreiging werd overal aanvoeld als zeer reëel (en intussen is er blijkbaar nog niet veel veranderd!).

Misschien is dit een verklaring voor het feit dat “men” in bepaalde kringen dit veiligheidssysteem nooit echt heeft willen aanvaarden, nooit ervoor de nodige middelen (hoe gering ook) heeft willen verschaffen, en na de Koude Oorlog heel dit netwerk een “zachte dood” heeft laten sterven, ... om nu opnieuw te gaan beseffen dat wij eigenlijk nog steeds (en wellicht meer dan ooit) een degelijk functionerend veiligheidssysteem nodig hebben. Terzake en ter illustratie, zal het de aandachtige lezer misschien interesseren dat hierna een dubbel foto wordt afgedrukt, een “tweeluik” dat ,via een concreet beeld , de flexibele *synergie* poogt weer te geven tussen een traditionele hiërarchische en *verticale* structuur binnen een Ministerie, en anderzijds de *direct* hierop gerichte veiligheidsdienst binnen een *horizontaal* netwerk (met “uitlopers” tot diep in de privé sector), *beiden* “belichaamd” in *één* en dezelfde verantwoordelijke topambtenaar “à double casquette”, meer bepaald: “bovengronds” (in “normale” tijden): de *publiek* bekende overheidsdienst (hier in casu het Ministerie van Landbouw en Visserij), én “ondergronds” (crisismanagement, nucleair rampenbeleid, beveiliging voedselketen, rantsoenering, preventie bio-terrorisme, externe en interne beveiliging, noodhulp, “international crisis net working” & “Stay behind”): hierbij direct aansluitend de niet-publiek bekende dienst (*top secret*) voor civiele preventie en defensie (nauw verbonden met de Nationale Veiligheidsraad en met NATO/CECC) , dit alles resulterend in een *modern overheidsmanagement* dat *te allen tijde* optimaal en vlot kan functioneren ten bate van de bevolking (in casu hier: de voedselvoorziening). Wel “handig” in de “Koude Oorlog” was ook het feit dat “bovengronds” tegelijk een ideale “dekmantel” was voor “ondergronds”. Dit soepel

werkend systeem was volledig gebaseerd op onbezoldigde volontaire inzet, ook vanuit de privé sector, en bijgevolg gedreven en gemotiveerd ... en was dus zeker geen geldkwestie maar eigenlijk vooral een kwestie van *politieke wil* . Het heeft - tot ieders verbazing en ondanks alle mogelijke feitelijke tegenwerking - een halve eeuw (1951/2000) kunnen stand houden, vooral dankzij de daadwerkelijke steun en medewerking van de Belgische legerleiding (voor wie militaire én civiele defensie uiteraard één geheel vormen) ... doch schijnt nu ongeveer sedert Pasen 2015 (“feest van de opstanding uit de doden”) *ergens* een nieuw leven te zijn begonnen. *Ship ahoy!*

=====

Winterhulp mocht dan in W.O.2 gedurende vier lange jaren eigenlijk zelf ook een barre “winterreis” hebben doorgemaakt ... maar kwam uiteindelijk niet “van een kale reis terug”. Al is dat tot vandaag voor velen nog niet zo duidelijk of zelfs volslagen onbekend. Vandaar dit alleszins niet onbelangrijk “toemaatje” in deze vervolgsérie. Want onbekend is onbemind (en dat geldt niet alleen voor Winterhulp maar ook voor zijn al even miskende opvolgers). En in de woelige geschiedenis van België zijn er reeds al te veel dergelijke gevallen, tevens oorzaak van allerlei misverstanden en aanslepende onenigheden, ... met uiteindelijk allerminst een “win/ win situatie”! Voor het overige, “de minimis non curat praetor”.

(wordt vervolgd)

Propaganda voor het Oostfront

Rantsoeneringszegels

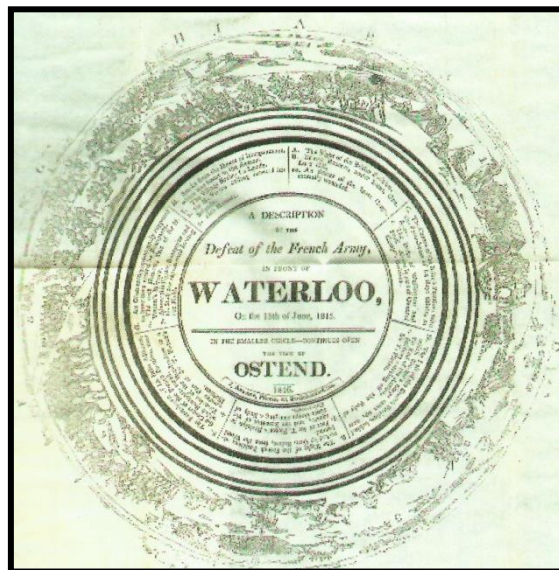
Gratis maaltijden voor behoeftigen

“Nalatenschap “ van NLVC/Winterhulp: crisismanagement als een “Janus met 2 gezichten”:
bovengronds & ondergronds (1951-2000)

Oostende 16 mei 1804

door Eddy MASSCHALCK

In De Plate van september 2014 hadden we het over de geschiedenis van Panorama's en meer bepaald over 'Het Panorama van de Slag aan de IJzer' te Oostende. Panorama's waren een uitvinding van Robert Barker, gepatenteerd in 1787. Barker liet speciaal voor panorama's een rotonde bouwen te Leicester Square in London. Het was een groot succes! Maar zijn exclusieve rechten liepen ten einde in 1801.

De zoon van Robert, Thomas Edward Barker, liet in 1802 een nieuwe rotonde bouwen in The Strand, eveneens te London. De opening was op 11 juli 1803 met een panorama 'View of Rome from the Pincian Hill'. In 1804 werd in het gebouw een tweede, kleinere panoramazaal gebouwd. Men had het nu over de Large Circle en de Lesser Circle. De Lesser Circle werd geopend op 15 januari 1805 met een panorama 'Sir Sidney Smith's naval action off the coast of Ostend, which had taken place on 16 May 1804' ...

Oostende zou later nog eens aan bod komen in de Lesser Circle, namelijk laat 1815 tot midden 1817: 'View of Ostend'. Dit liep parallel met een panorama in de Grand Circle: 'Victory in Front of Waterloo'. Zie illustratie hierboven.

Maar nu terug naar 15 januari 1805. Wie was Sir Sidney Smith? Wat gebeurde er op 16 mei 1804? Sidney Smith (1764 - 1840) was officier bij de Britse marine in dienst tijdens de Amerikaanse en de Frans revolutionaire oorlogen. Hij werd later bevorderd tot admiraal. Napoleon zei over hem: 'Door deze man heb ik mijn lot gemist ...'. Met de hervatting in 1803 van de oorlog met Frankrijk was Smith gezagvoerder op de Antelope. De Antelope was deel van een Britse vloot voor de kust tussen Oostende en Vlissingen. De bedoeling was om een invasie van het Verenigd Koninkrijk door Napoleon te voorkomen. Smith werkte in 1804-1805 o.a. samen met de Amerikaanse uitvinder Robert Fulton om torpedos en mijnen te ontwikkelen om de Franse invasie - vloot te vernietigen.

In die periode zijn de voorbereidingen tot de invasie van Engeland volop bezig. Dat veroorzaakt een geweldige drukte in Oostende en langs de ganse kust. De vissersvloepen worden opgeëist en de meeste vaartuigen omgevormd tot landingsboten. Op 16 mei 1804 kwam er uit Vlissingen een vloot van 95 schepen naar Oostende om de daar gelegen vloot te vervoegen met als bedoeling de invasie

van Engeland. Rond 7.30 u in de morgen kwam de vloot uit Vlissingen in de nabijheid van Oostende. Ze bestond ondermeer uit 19 schoeners en 35 schuiten. De Engelsen gingen in de aanval. Meerdere schoeners en schuiten strandden. Maar de zware beschietingen van op de kust maakten het de Engelsen moeilijk. Rond 8 uur 's avonds moesten zij zich omwille van het laag tij, met redelijk zware verliezen waaronder 50 doden en gewonden, terugtrekken naar dieper water. De rest van de vloot uit Vlissingen kon de Oostendse haven binnenvaren.

Op 18 mei 1804 wordt Napoleon door de Senaat, tot Keizer uitgeroepen. In augustus 1804 bezoekt Napoleon voor de derde keer Oostende, ondermeer voor een algemene inspectie van de vestingwerken. Napoleon zal in december 1804 tot Keizer gekroond worden.

*Zeegevecht tussen Engelsen en Fransen.
Detail uit achterglasschilderij 'De Haven van Oostende',
W. Wieden, 1813. (in De Plate juni 2012)*

MET DE FIETS DOORHEEN HET OOSTENDE **VAN AANVANG DE ZESTIGER JAREN**

door **Emile SMISSAERT**

Zoals elk jongmens dat zindert van levensdrift en -kracht, van hoop op en vervulling van een later meevallend te noemen toekomst, voelde ik af en toe de kriebels in mijn lijf om 's avonds, ter verstrooiing en om eens wèg van alle leerboeken te zijn, even goed te gaan uitwaaien en om in de nabijheid tijdens de nazomermaand nog wat te gaan fietsen. Ik wil ruimte! Ik wil me uitleven! Langs de zeedijk naar Raversijde en Middelkerke? Of meer landinwaarts het Westerkwartier, Stenedorp, gebeurlijk de Nieuwe Koerswijk? Of de Vuurtorenwijk 'aan de overkant', de vaart? Eender waar, als er maar animo en open lucht is ... bij goed, zonnig weer en met een meezittend briesje. Eigenlijk jammer dat de zee waarvoor zovele toeristen gretig naar onze kuststrook komen, tezelfdertijd zoveel 'verloren ruimte' inneemt; maar die andere 180 graden, ha ja, dat is niet mis om te be-leven, om kennis mee te maken ! Mààr ... je dient wel de betere hoekjes, de fijne kantjes te kennen en bedachtzaam weten te combineren met het meer alledaagse!!

Laat me iets meer vertellen en breedvoeriger beschrijven over zomaar na jaren her een onbepaald gebleven septemberavond (“Gouden roos ...”), waar ik zo intens kon van genieten. Eigen belevenissen beklijven, trillen het best na.

Mijn velo - van het deugdelijke merk ‘Mercator’ en vrij prijzig geweest maar in vertrouwen gekocht bij handelszaak Marcel Lams, gelegen rechtover de hoofdingang van het Stadhuis – stond opgesteld bij de ingang van de drukkerij op haar vaste staanplaats die gesitueerd was in de achterbouw van ons huis. Nog even verifiëren of de bandendruk behoorlijk was, de remmen en de trappers soepel reageerden op de commando’s, de fietsrekker niet vergeten en aangespannen is, de fietspomp mee was en op haar plaats klemde ... De fietsspelden aan de broekspijpen opgezet, de koers van dit uitstapje, in gedachten en in grote lijnen uitgestippeld, en ... vooruit. Links en rechts en achteraan voorzichtig nagaan ... hop, met zwier het rechterbeen over de “middenbare” gezwaaid, flink afgezet van het voetpad naar de rijweg, rechtop boven het zadel de tweewieler krachtig in gang duwen.

Begonnen tot het uiteinde van de Sint-Sebastiaanstraat, het volle centrum van stad, en uitmondend op het Marie Joséplein, rechtsaf de Koningstraat in, met *opgepast!* : de dubbele tramsporen. Telkens viel me op hoe de tuin van de ‘Koninklijke Villa’ een ietsje verwilderd en met opzet ondoordringbaar aandeed, hoe open en ruim de aanblik was die de groene plek afgezoomd met pergola’s aan de achterzijde van de Koninklijke Galerijen oogde en waar de ‘Concours hippiques’ (paardenspring wedstrijd) iedere zomer een geschikte plaats vond. Tien jaar later zou de nieuwbouw van het stedelijk zwembad de site voorgoed omwoelen, verkerven en verknoeien ...

Linksaf de Koninginnelaan in, leidend naar “’t Bosje” met de grote réverbères (lantaarnpalen) van een zilverkleurige Belle Epoque verlichting, en dan overheen het immer drukke kruispunt “Petit Paris” naar het uitgestrekte Maria-Hendrikpark de brede brug op over wat verkeerdelijk in de volksmond de ‘autostrade’ heet (= in feite de ‘Verenigde Natiënlaan’). De toegang vertakt zich nu nog altijd in drieën. Vastberaden en feilloos stuurde ik mijn vehikel het centraal gelegen, sterk afdalende gedeelte in. Om met de verworven snelheid de installaties in de vijver aldaar van de verlaten liggende “Vrije Zwemmers”-club in een halve boog te contourneren. Hoe vredig te midden van het groen lag alles er bij ! Enkele eendjes paddelden, snaterend en met hun achterkasteel weg en weer schuddend, in groep vrij rond, nog op zoek naar brood van passanten, en ze trokken onderwijl uitdeinende cirkels in het verre van propere water. Al pedalerend arriveerde ik aan een eerste houten bruggetje-in-boogvorm. De planken en spanten klikketikketakten van jewelste en heel in de verte hoorde ik honden die in het asiel van “Het Blauwe Kruis” - uit protest ? - in het ronde tekeer gingen, met hun geblaf erbij ! Ik bevond me midden in de natuur. Onmiddellijk rechts van de overspanning leidde een voorgetrokken ruw paadje in de richting van de pas gebouwde en in gebruik genomen “nieuwe watertoren”; mijn behendigheid en stuurvaardigheid werden er op de proef gesteld ... maar ik haalde het *‘con brio’*. Eens voorbij de gering te noemen hindernis volgde ik braafjes de geasfalteerde, krommende baan met zicht op “Het Koninginnehof” tot ik, aan de herberg ‘Armenonville’ met de “Schuttersgilde” gekomen, insloeg om, langszij, het voetbalterrein van K.V.G.O. te bereiken. Met opnieuw een smal aarden wegeltje dat uitliep op de Konterdamkaai die bezaaid was met kiezel en kleine, geniepige steentjes, die onverhoeds en verraderlijk gevaar konden opleveren voor de velobanden ...

Rechts rechtdoor : aan de zijlijn van de wijk Konterdam, voorbij mij onbekende blubberende afwateringen, verder links onderdoor de spoorweg, bevond ik mij nu rechts langszij het traject waarop de treinen naar het binnenland, eens gelanceerd, aan snelheid wonnen. Telkens pauzeerde ik met het fietsen. Want in een tijdspanne van amper tien, misschien twaalf minuten – zo schatte ik – naderden drie verschillende treinstellen; de ene voor het binnenland, de andere twee nachttreinen met voor mij onbekende bestemmingen (Wenen? Bazel ? Rome ?) Wat al scenario’s van avontuur, fantasmen en reizen wekten ze bij mij op ! Hoe gaarne ware ik eens meegereden !! Trouwens,

enkele kennissen van me hadden in de zomermaanden, of was het tussendoor ?, een jobdienst als bijverdienste bij de “Companie internationale des Wagons-Lits” (CIWL), en wel als “*coucheur*” (slaapwagen begeleider). Tussenin 24 uren was vrij kuieren in die buitenlandse grootstad mogelijk! Met een ruk aan de stuurstang van ‘mààr mijn velo’ trok ik me weer op gang en reed de ’s avonds vrij van arbeiders sites van zowel de scheepswerf van “Beliard & Crighton” als de onderhoudspost van de N.M.B.S. voorbij.

Daarop stond ik voor een soort tweesprong. Zou ik de brug die vóór me lag negeren om rechts de Vaartblekersstraat in te slaan en de plaatselijke ‘ateliers’ (werk- en onderhoudshuizen sedert 1902) van de “Wagons-Lits” passeren ? Nu pas verklapt : slechts éénmaal, per uitzondering en dan nog met een grote ‘chanceslag’, werd het me door een vriendelijke nachtwaker (die hiermee zijn boekje te buiten ging) gegund om even het voorterrein te voet te betreden en in de schemer binnenin een hangar een glimp te kunnen opvangen van een paar donkerblauwe wagons die overdag een opknappbeurt kregen. Of zou ik, wanneer ik voordien met eigen ogen had gezien dat de “Kamina”, het troepentransport-schip van onze “Belgische Zeemacht” [ZM] , “binnenlag” en aangemeerd was in het Houtdok langs de Henri Deweerckaai, van op redelijk te noemen afstand en met zicht op het voorschip, eerst een kijkje gaan nemen ?

Wat een imposant in blauwgrijs geschilderd schip was dat ! Men zag, hoorde, ‘snoof’ dat er bestendig aan boord bedrijvigheid was. Alleen al het nooit eindigend geronk van de motoren om binnen in het schip energie op te wekken ... Een wachtpost was voorzien. Vrijwel altijd stonden één of meerdere camions van het leger langsheen het vaartuig opgesteld. Regelmatig liepen marinemensen van allerlei rang de loopbrug op en af, nooit nalatend om – verplicht ! – telkens de militaire groet aan de vlag van onze ‘Zeemacht’ te brengen. Het gebeurde regelmatig dat een “motard” vanuit de “Generaal Mahieukazerne” of de “Cedra” (Diepwaterkaai) of de “Logistiek” (aan de overzijde van de haven) of overdag de “Eguermin” (de mijnenbestrijdingsschool) persoonlijk een bericht kwamen afgeven of meekregen. Nog herinner ik me het intern, mondeling druk radiogebruik op en over het schip en het regelmatig terugkerende gezegde: “Continuez” (het Nederlandstalige equivalent en hoe het precies in elkaar stak is me ontgaan). De immer dooreen gebruikte tweetaligheid die, vond ik, zo karakteristiek was voor de “Belgische Zeemacht”/“Marine”, heeft me trouwens persoonlijk nimmer gestoord. Verder memoreer ik nog, dat het telkens heel wat voeten in de aarde had om de brede, logge structuur van de “Kamina” toch ongeschonden doorheen de Demeysluis te Oostende weten te manoeuvreren. Maar met de hulp van eigen sleepbootjes en zeemanskunde en mathematisch uitgekend : dit lukte tóch !

Bouwjaar: 1939; tonnage: 4.485; lengte: 114 meter; motor: 3600 PK; kruissnelheid: 14 knopen; (in 1950:) 14 officieren en 161 onderofficieren en matrozen.

In de jaren vijftig-zestig deed alleen al het zicht van verre op deze buitenvarende, tot dan grootste boot van onze Zeemacht mensenmenigten aanhollen naar en op het westerstaketsel. Ik heb zelf indertijd met eigen ogen gezien (1958) hoe Burgemeester Van Glabbeke de stadsdienstauto-met-pompier op de Albert I-promenade deed stationeren ten einde klaar haar buitenvaart voorbij “’t Koptje” van “Thooff” te blijven volgen! Een dusdanige allure en prestige had toen der tijd dit pronkstuk bij het publiek !

In 1967 werd de “Kamina” uit de vaart genomen, “omwille van ouderdomsverschijnselen” (sic). Haar bestaan, nut en verdiensten zijn aanzienlijk geweest en blijven onvergetelijk voor tijdgenoten. “In 71 havens van 48 verschillende landen, en hiervoor meer dan 400.000 zeemijlen afgelegd. In die periode vervoerde hij duizenden Commando’s van en naar hun oefenzone, en verzekerde hij de opleiding van honderden zeelui uit het actief en het reserve-kader” (uit het Memoriaal van de ZM, p 230-231: ill.).

Het schip is haar lotsbestemming niet kunnen ontlopen en is in 1968 gesloopt geworden.

* * *

Maar ik wenste mijn tocht verder te zetten en liefst onverkort te voltooien.

Vooreerst richting de brug van de Doksluis. Het betreft de brug in het verlengde van de Prins Albertlaan, nabij de Oostendse roeiclub KRNSO, wier clubgebouw nog een afgekocht relict was van de Wereldtentoonstelling 1958 en in wier vervanging nu heel onlangs voorzien werd. Er kleeft bij mij geen bijzondere herinnering meer aan de druk bijgewoonde Pinksterenregatta die op de vaart Oostende-Brugge om zo te zeggen 'uitgevochten' werden, maar het is een feit : ze waren geliefd bij kenners !

Het eerste derde van mijn trektocht, – eenzaam wèl doch niét saai noch zinloos te noemen was voorbij. Zo'n rondtoeren, doorgaans niet tot in de puntjes vooraf gepland en waarom ook, slechts nu en dan uitgebreid, was voor mij telkens een fysieke noodzaak en een psychisch verfrissen en afreageren van spanningen, een deugddoende distractie voor lichaam en geest. Je hoofd eens goed 'leeg maken' en 'rust gunnen', tot andere gedachten komen en vrijuit mogen genieten van de buitenlucht, weet je wel ...

Via de Prins Albertlaan de brug nabij de sassen overstekend naar de overzijde : de Prinses Elisabethlaan. Rechts voortrijdend langs de 'vaart', met links toen nog de grote Elektriciteitsfabriek en de straten en huizen van "'t Sas", met de kerk die toen in aanbouw was, iets wat nabij de Spuikom eveneens het geval was met de belendende percelen, bestrating en woonsten. Met enkele forse rukken aan de ketting, van 3 versnellingen voorzien, reed ik het ovaalvormig terrein van de Spuikom (volkst.: De pit) op en door, op mijn hoede voor verraderlijke glassplintertjes, nageltjes en punaises. Typisch een verhevenheid met alleen in beide richtingen een rijpad, een dijk waartegen het klossen van het water nooit ophoudt te weerklinken en waar een beetje verder van de boord af menig vissersvaartuigje ligt te dobberen. Voorbij enkele houten noodklassen van een school, langsheen de betonnen overblijfsels van een destijds aangelegd terrein voor het opvangen van watervliegtuigen in de oorlog. Passerend langs lager gelegen, drassige, niet te gebruiken grasgronden vol onkruid.. En tochtig ! Pas bij het naderen van de oesterputten van Halewyck en met een klaarder zicht op de onlangs afgebroken 'witte vissershuisjes', kwamen er weer menselijker tekens van leven te voorschijn die mij, grotendeels onbekend met de streek en de wijk, vreemd en onbekend overkwamen.

Ik beëindigde het verderzetten met mijn "Ronde van de Spuikom" en, via het inrijden van de Thomas Van Loostraat met de cinema aldaar en het oversteken van de Dr. Eduard Moreauxlaan langs de watertoren van de OPEX, belandde ik op de Hendrik Baelskaai aan het vissersdok. Vissersvloot en –tuigage, geuren van touw en teer en zeenat boden een heel ander uitzicht. Hier was een gedeelte van het havengebied, met enkele fabriekjes en neringdoeners, met wat kantoren en stapelruimten. Verder zeewaarts oprijdend trof ik het smalle doch hoge silhouet van de vuurtoren aan, als "Lange Nelle" alom bekend. Haar drie zwaailichtsignalen per tien seconden doorpriemen, verreikend en zonder ophouden herhaald, het nachtelijk duister en duiden wat onze kust betreft de juiste, veilig te bevaren route aan voor de zeevaarders. Ze dragen bij tot de charme en de identiteit van onze haven- en centraal gelegen kuststad, een feit waar onze toeristen, verblijd en geroerd, ja soms verbluft, moeilijk over uitgekeken en uitgepraat raken. Die majesteit van rondom rond weidse witte lichtbundels uit te zwaaien! En wier sfeer bij wijze van voorbeeld de Nederlandse zanger Vader Abraham in zijn lied "*Dààr in het kleine café aan de haven*" zo treffend, in eenvoud en rust vertolkt en met zin voor gedragen melancholie gezongen, dra wist te fixeren tot een onuitwisbaar deeltje van ons aller maritiem erfgoed.

Links prijken de twee sleeën van de slipway, waarop bijna steeds één of meerdere kleinere schepen

wachten op hun toiletbeurt; rechts de scheepswerf van Seghers wier bedding schijnbaar wat klein en ingezakt lijkt. Interessant, dat wel, maar ik verkies door te rijden. Met uitzicht op de Halve Maansite naar het oosterstaketsel dat tweedelig was, toenmaals nog geheel in hout uitgevoerd en – door onjuist aangepakte baggerwerken ? - hier en daar lelijk, onherstelbaar verzakt.was.

En ... merk ik daar aan de zeeboord geen ongewone beweging ? Ja, de seinpost duidt via zwarte rieten cilinders en kegels de komst van een binnen te varen schip aan. Een spurtje naar het 'koptje van 't Hoofft', niet te missen, en 't zal een welkome pauze met spektakel wezen ! Eens ter plaatse, zag ik dat een groot passagiersschip van de "Oostende-Dover"-lijn redelijk dicht langs de kustlijn kwam aanvaren om vervolgens via een halve boog bijna loodrecht op de "geule" opnieuw het zeegat in stevenen. De bedoeling was duidelijk : zoals gebruikelijk is met de achtersteven het eerst de havengeul binnenvaren om dan behendig, zonder brokken te maken, aan te leggen ter hoogte van het spoorwegstation. En zo ging het inderdaad in zijn werk : het schip dat eerst in zee scheen stil te vallen, meldde door middel van een aan de achtermast gehesen sein dat het de aankomstprocedure aanvatte en het vaartuig naderde ons met grote snelheid, terwijl wij de geur van verbrande stookolie opsnoven. Het was nu te zien, dat het de "Roi Léopold III" betrof die vooral op het westerstaketsel vele kijkers deed aanlopen en wist te boeien. "De moale is dô !" Immer een gratis attractie en reclame voor Oostende ! Het schip minderde even verderop geleidelijk zijn vaart en naderde vervolgens behoedzaam en voorzichtig de voorziene aanlegpost aan de kade vlakbij het spoorwegstation. De passagiers konden, eens ontscheept en de paspoortencontrole alsook de douane gepasseerd, desgewenst hun reizen voortzetten per binnenlandse of internationale trein. Doch dit alles was voor mij maar van horen zeggen en bovendien, dat lag vanwaar ik stond, ver buiten mijn gezichtsveld.

Lieve mensen, 't werd méér dan tijd om de terugtocht aan te vatten! Opnieuw reed ik de rammelende en ruttelende plankenvloer op, in tegenovergestelde richting, en botste bij wijze van spreken op een Duitse bunker, tevens met zicht op het niet meer gebruikte, overgebleven sluizencomplex, nog van in de tijd van Koning Leopold I (midden 19de eeuw).

Een wat lager gelegen tweede staketseltje, uitgerekt en evenwijdig met het oostelijk deel van de havengeul, omzoomde de te volgen weg die leidde naar de sluizen van het Visserijdok. Afstappen van de velo. De lichtjes van de tegenoverliggende car-ferry die straks bij nacht de oversteek naar Engeland zal doen, schitterden bij het invallen van het avondduister dat het een lust was om zien, - en nóg was hij bezig met het laten inrijden van de auto's, zijn reden van bestaan trouwens.

Toen ik in het Klein College de lessen volgde, was soms één van de zondaagse gezinsuitstappen in de wintermaanden bestemd voor een bezoek aan het Oostendse Visserijdok en de Vismijn, "aan de overkant" gelegen. Onderbroken door een sanitaire stop in de grote kantine aldaar én om ons met een drankje op te warmen, vooraleer op onze terugkomst de indrukwekkende hallen en kaden van de eigenlijke Vismijn te voet af te leggen. Ten einde óf de stadstram, óf de kusttram aan de halte "Weg naar Vismijn" te nemen en huiswaarts in de Sint-Sebastiaanstraat te keren. Dat was het geval in de vroege jaren vijftig, toen ons ouderlijk gezin, vier in aantal, op wandel ging. Die herinneringen aan diverse tochten in de omgeving schoten te dezer gelegenheid opnieuw in mijn geheugen, telkens wanneer ik bijvoorbeeld aanstalten maakte om de vismijnhallen, ditmaal per velo, te doorkruisen.

Het donkerde intussen buiten. Binnen de verlaten doodse, hoge hallen diende er goed opgelet te worden voor 'verdwaalde' bennen en hier en aldaar nog niet voldoende opgedroogde waterplassen, kwestie van niet uit te schuiven.

Ik zette op mijn tweewieler het voor- en het achterlicht aan en, terwijl ik stevig het stuur omklemde en de trappers sneller en heviger begon te martelen, draaide de dynamo goed hoorbaar op volle toeren.

Heerlijk om het licht van de lamp te zien en allerlei schokken passend te kunnen pareren, opwindend om de banden te horen zingen en zoeven, verleidelijk om zomaar, de fietsbel herhaaldelijk te doen rinkelen, in de trant van: “ hier ben ik!”. Ja, en dan ? Een frisse wind die het gelaat streelt en masseert, een voelbaar koude maar gezonde neus. Met wat dauwdruppels op de glazen (enigszins hinderlijk, maar komaan, jong), onderaan klevend en klittend op de bril. Met volle wuivende haardos van een nu, ja uitgelaten, momenteel intens gelukkige midden twintiger jongeman.

Kortom, machtig als een koning, zeker van de koers wat het parcours betreft en de zelf te bepalen snelheid die hij zijn “ros” oplegt.

Zeg, is dat geen pret? kom nou, is het geen vrije avond waard?

* * *

Ik keer nu zeker terug, 't is beloofd. Naar wat ik zoal nog te vertellen heb vooraleer aan mijn hier te beschrijven mini-fietstocht een einde komt ...

Eens uit de gebouwen van de Vismijn geraakt, dokkerde ik verder, nu op de kasseien van de Vismijnlaan, passerend langs de Esplanadestraat en haar drie overgebleven oesterparken van lang geleden. Het was zaak om niet te strikken in en uit het zadel gewipt te worden door toedoen de toenmalige (stads)tram- en treinsporen (van de zgn. “Vistrein). Maar, zoals eerder vermeld, ik beschikte toenmaals over een flinke stuurvaardigheid en een stevig, betrouwbaar fietsenframe. Zo arriveerde ik aan het clubhuis van de jachthaven van het Ryco (begin 20ste eeuw), aan het drukke kruispunt van “De Bolle” en reed, rechtsaf inslaand, de Slijkense steenweg op. Met links drie opeenvolgende benzinestations van een verschillende grote maatschappij voor het autoverkeer, in het midden op een eigen berm en in beide richtingen de kust trambedding en rechts aan de Cockerillkaai enkele schaarse havenbedrijven en outillages. Toenmaals beschikte de al eerder meermaals vermelde “Belgische Zeemacht” (ZM) ginds ook over de belangrijke “CEDRA”-component, met aanmeermogelijkheid voor kleine mijnenvegers. Met aan de overkant ligplaatsen voor een paar algerines en hoogzeemijnenvegers, mooi naast elkander geparkeerd ter hoogte van de Logistiek, nog een ander onderdeel van de ZM te Oostende. Verder meer noordwaarts lagen één of twee mailboten van de “Oostende-Dover”-lijn aan de kabels vast ter hoogte van en ter onderhoud door de installaties van het Zeewezen. Dit havenzicht is, in de loop der voorbije vijftig jaar, onkennelijk gewijzigd en bij wijze van spreken grondig ‘verarmd’ geworden; deze site behoort thans tot de voorbije ‘volkomen verleden tijd’ van de geschiedenis van de Oostendse haven.

De Slijkense steenweg mondde uit op en eindigde bruusk, 90 graden links, ter hoogte van de twee Demeybruggen over het gelijknamig sluizencomplex., alwaar het memoriaal voor de “Vindictive”-raid op de haven (destijds in 1918) sedert vele jaren ‘waakt’ en prijkt. Puur maritiem en militair erfgoed ! Daar waar bovenaan rechts de twee gebouwen en de ‘ruimte voor sport in openlucht’ van de plaatselijke Zeevaartschool gelegen waren; ook deze bestemming en plaats is inmiddels gedeeltelijk ontzield, gewijzigd van bestemming en ingekrompen ...

Eens de Graaf de Smet de Naeyerlaan bereikt en over de spoorwegbrug gefietst stond ik opnieuw voor een tweesprong.

OFWEL : via de Kapellebrug en- straat onmiddellijk het hart zelf van Oostende-centrum induiken en direct huiswaarts keren, - en - daar was ik me bewust van - dan heel wat missen van de nachtambiance en de verlichting van de winkels.

Wél hoorde ik dan nog van verre, tenminste als de ramen openstonden en de wind gunstig zat, het

gezing van entertainer “Jacky” alsook – en ik kon in gedachten me weer zijn fratsen en zijn drietalig gebabbel dooreen best voorstellen. Hij was een toenmaals gekende joodse Brusselaar die ontsnapt was aan de gruwelen van de Shoah en nu muzikant én komiek, vóór het venster met een kompaan gezeten aan-zijn-drumstel in café “Concordia” op het Wapenplein; hij kon bijzonder goed fluiten (zoals Bobbejaan Schoepen, terwijl hij zogezegd als instrument één of twee trommelstokken vóór de mond gebruikte. “Jacky” met zijn snorretje was berucht om zijn vranke omhalingen, onderwijl vleierijtjes en boutades, kusjes en complimentjes uitdelend, die wél. Tóch behield hij tijdens het seizoen een hem trouwe aanhang en het vertrouwen van de uitbater van de ‘Kerlinga’..

Of, als het op een donderdagavond voorviel, de uitlopers meemaken van het avondconcert dat de Muziekkapel van de Zeemacht, o.l.v. Kapelmeester Guy Duyck, van op de kiosk ten beste had gegeven. Onderwijl floreerden de terrasjes rondom die op dat late uur door het goede warme weer nog goed gevuld waren met muziekliefhebbers, toeristen en nachtuilen Die vonden dat het nog véél ‘te vroeg op de avond’ was, ja ja, en die best nog wat wilden mee genieten van wat amusement, snacks en vooral Belgisch bier. Plezier maken, jongens. . Gezellig samen zitten en kouten ondereen, niet? Men is toch aan de kust én op vakantie, hè. Vive la vie, leve de leute!

OFWEL : een kwart draai naar rechts, evenwijdig met de kusttram die naast het Spoorwegstation een belangrijke halte inlaste en overdag steeds een vloed toeristen, zij het naar Nieuwpoort- De Panne, zij het naar Blankenberge-Knokke, oplaadde en ter bestemming bracht. Ikzelf reed over de sluis (leidend naar de Oude Handelsdokken) het smalle, verouderde houten bruggetje over dat verbinding gaf met de populaire Visserskaai met haar variatie aan visrestaurants en met in het dok een assortiment van op en neer, weg en weer deinende kustvisserij bootjes. In de achtergrond twee fel verlichte carferries, door een paar gebouwen niet goed zichtbaar, die - dag in, dag uit, nacht in, nacht uit - continu wagens in- of uitlaadden. De Visserskaai eindigt ter hoogte van de jachthaven van de Noordzee Jachtclub, met even verder niet enkel het begin van het Klein Strand en de toegang tot het westerstaketsel maar ook het begin van de “Albert I – promenade met hoge appartementsgebouwen, een paar voorlopig van afbraak gespaard gebleven hotels en wat eetgelegenheden. Het geheel baadde gul in de gloed van de openbare verlichting en de vuurtoren zwaaide, om de zoveel keren per minuut en zonder ophouden, haar verreichende lichtbundels rond. Bovendien, telkens weer ontroerden me de gratie, de statigheid der twee mansfiguren en de harmonieuze proporties van het “Monument der Zeelieden” dat door de Antwerpse beeldhouwer Willy Kreitz in 1953 voltooid werd en sindsdien mede behoort tot de identiteit van onze stad ... Oplettend voor de met asfalt opgevulde, overgebleven rails van wijlen de stadstram liet ik me van de Van Iseghemlaan-helling met de fiets naar beneden “vallen”. Ik had ‘voor vandaag’ genoeg “zee” gezien en wilde nu van op afstand mee genieten van het nachtleven en het geschakeerde uitgaansleven “meemaken”..

“Het begon allemaal tussen de twee wereldoorlogen en tot méér dan een halve eeuw (sic) na 1944. Jaarlijks kwamen duizenden Britten naar Oostende ‘op holiday’. Alles op het continent was voor hen zó anders “. Etc.
(O. Vilain: Ten tijde van de Engelsen, in: De Zeewacht; 18-08-2006, p. 26)

Men noemde de woonblokken tussen (grof geschetst) de Van Iseghemlaan tot aan de Vlaanderenstraat, de Louisastraat en de Langestraat tot aan de Boekareststraat het “ENGELS KWARTIER”, met haar vele hotelletjes en pensions, restaurantjes en pubs op Britse leest.. De Engelsen voelden zich daar in hun sas, maar, het dient gezegd, sommigen van onze neringdoeners

probeerden hen LISTIG uit te buiten. Persoonlijk kende ik 50 jaren geleden nauwelijks die buurt, faam en gebruiken, enkel van horen zeggen, nu en dan met feiten beaamd ...

De UITGAANSBUURT, met “Ostend by night”, viel niet zo precies af te bakenen. Laten we zeggen : vanaf de Louisastraat-begin Kerkstraat tot het Casino-Kursaal, met als toppers oostwaarts de tweede helften van de Langestraat en de Van Iseghemlaan Het centrum ervan was gekend als “HET MONTMARTRE KWARTIER” en omvatte een mengelmoes van nachtcafés en –clubs, cocktail- en music-bars, tavernes, benevens een aantal bordelen. Maar bovenal de dancings en de bioscopen trokken de massa, jong en oud, aan.

Ook al het hier opgesomde, met uitzondering van de cinema’s, is me meestendeels voorbij gegaan ...

Het nummer 1, zowel bij de toeristen als vooral bij de Britten die vanaf Pasen tot einde september onze streken opzochten, waren de feestzaal “HET WITTE PAARD” benevens de bijhorende “WIENER WEINSTUBE”. De familie van Staf Smets hanteerde sedert 1949 een wervelende, succesvolle revueformule. Met in de sixties een crack als Leo Martin en zijn orkest als animator alsook zijn kompanen : vooral Chris Sent, Bob Benny en Yvonne Verbeeck als secondanten en anderen, maar dan komend en gaand. . Later, pas in 1968, werd Gaston Berghmans bij voornoemde artiesten opgenomen en maakte er zijn weg, als beste komiek van allen.

De gevel en het interieur van het hoekgebouw, de artiesten, de snelle serveuzen met de gigantisch zware bierkruiken, - zij allen riepen een uitbundige Tirolersfeer op. Leo Martin die zich telkens weer ten volle “gaf”, wist vaart en ambiance, lol en “Gemütlichkeit”. in de zaal op te poken en te behouden. Met iedermaal, vooral in de gloriejaren van de sixties, een gesmaakte avondshow! Slechts een vijftal keren kon ik met mijn ouders en broer de vertoning bijwonen. In de wintermaanden genoten de Oostendenaars zelf van allerlei bals en attracties “Het Witte Paard” : het was voor allen een begrip!.

Pasen 1974 :een niet te voorziene felle brand legde deze “volks-schouwburg” onherstelbaar in de as. De verslagenheid was groot, de hoofdtrouf in het ontspanningsleven wèg!

Ik flaneerde nog even op mijn velo gezeten in allerlei hoeken en straten..

Ik merkte niet alleen het bijna futloos geworden Theatergebouw op. Maar ook de site, aan het begin van de ‘Vlaanderenstraat rampe’ gelegen, waar overdag staande reclame panelen toeristen lokten en aanmoedigden voor een eendaagse autocar excursies. Hen brengend naar en gidsend door Amsterdam, Parijs, Keulen, de markt van Goes (Zeeland); Ieper en Duinkerke. En vooral ’s avonds nog heen en terug naar het mooi verlichte “Melipark” met de tere flamingo’s in De Panne-Adinkerke.

Moe en verzadigd van indrukken, laat in de avond, zette ik koers naar huis via de Adolf Buylstraat. Ik passeerde o.m. de oorspronkelijke ‘Corman’ boekhandel en een paar ‘Art Deco’ gebouwen: ik noem de ‘Internationale Boekhandel’ en ‘Cinema Palace’ wier filmbobijnen, met open venster, ik nu nog in gedachten hoor draaien en zoemen.

Thuis gekomen in de Sint-Sebastiaanstraat parkeerde ik mijn fiets en legde mij te rusten..

PLATE – VEILING 2016

Schikkingen betreffende de veiling

1. De aanbieder moet een getypte, of minstens zeer goed leesbaar geschreven lijst samenstellen.

Bij boeken: titel, auteur, uitgever en datum vermelden;

Bij andere stukken of het een origineel of herdruk is.

Wij aanvaarden **geen** fotokopieën meer.

De lijst moet samen met de te veilen stukken binnengebracht worden in het Stadsmuseum, Langestraat 69, Oostende op **zaterdagen 9 en 16 januari**, van **10.00 uur tot 12.30 uur** en van **14.00 uur tot 17.00 uur**. De stukken zullen bij het aanvaarden gecontroleerd worden. Er worden geen stukken meer aanvaard de avond van de veiling.

2. De geschatte waarde per stuk moet minstens 5 Euro bedragen.

3. Op zondag **24 januari**, tussen **10.00 uur en 12.00 uur**, zullen de aangeboden stukken te bezichtigen zijn in het Stadsmuseum. De lijst met de te veilen stukken zal reeds beschikbaar zijn. Wie op de kijkdag niet kan komen kan de veilinglijst terugvinden op de website (www.deplate.be).

4. Op de avond van de veiling, donderdag **28 januari 2016**, zal de lijst ook te koop aangeboden worden.

5. Het bestuur behoudt zich het recht voor de veiling te annuleren indien het aanbod te schraal is.

6. Verder blijven de vroegere schikkingen van toepassing:

Een % komt te goede van De Plate. Dit procent werd vastgesteld op 20 % dat afgehouden wordt van de verkoopsom;

De stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz. maar geen breekbare voorwerpen) moeten betrekking hebben op Oostende of de Kuststreek

LIDGELD 2016

In 2015 bedraagt de bijdrage van onze leden 6.658 €. De uitgaven voor ons tijdschrift bedroegen eind september reeds 9.796,02 €.

Normaal gesproken moeten de ledenbijdragen de onkosten van het tijdschrift kunnen dekken.

Dit jaar zal dit zeker niet het geval zijn. De redenen?

- verhoogde drukkosten door o.a. de stijging van de papierprijs en de kleurendruk.
- verhoogde portkosten.

De oplossing? Het aantal bladzijden verminderen! Maar dan zal ook de kwaliteit van het tijdschrift verminderen en dat willen wij niet. Ons tijdschrift is het boegbeeld van onze Kring en geniet bovendien een zeer goede reputatie. Zeer regelmatig worden de artikels van ons tijdschrift geciteerd in andere tijdschriften of in andere publicaties.

De andere oplossing is het lidgeld verhogen.

Daarom heeft de Algemene Statutaire Vergadering van 7 maart ll. beslist het lidgeld voor 2016 te bepalen op 25 €.

Wat krijgt u daarvoor?

- 10 maal per jaar het tijdschrift
- vrije toegang tot ons museum (ook voor echtparen)
- gratis bijwonen van onze activiteiten
- gratis toegang tot het Noordzee-aquarium.

Wij hopen dat U ons trouw blijft!

**MOGEN WIJ VRAGEN DE SOM VAN 25 € TE WILLEN STORTEN OP
REKENING BE81 3800 0966 6224**

U kunt gebruik maken van het hierbijgevoegd overschrijvingsbulletin

Alleen diegene die nog NIET betaald hebben vinden hierbij een overschrijvingsbulletin.

Fernand Mus
Peningmeester

Jean Pierre Falise
Voorzitter

*'t Ostends café serveert
lekkere biertjes
met een zeer
uitgebreid assortiment
Noordzee delicatessen!*

Visserskaai 29-30
Oostende
0489/ 981 331

Gesloten op maandag en dinsdag, behalve tijdens schoolvakanties

**Specialiteit:
verse vis!**

**... met de lekkerste frietjes
van Oostende**

Gesloten op maandag

**WEB DESIGN, SOFTWARE & SERVICES
IT MANAGEMENT - HOSTING**

WEBDESIGNER van WWW.DEPLATE.BE

info@100it.be - 0478/ 34 75 23